

(א) חולין קד. [מעילה כ.].
(ב) מעילה כ. במזבח זב:
(ג) קדושין מז: חגיגה י"ג.
(ד) [מעילה כ.].

מעיל

הגהות הב"ח

(א) בששנה שמה אומר הוא לו לא:

מעיל

גליון הש"ס

בה"ץ ז"ה אמר אב"י מודה וכו' דרלוועין לא משתמע. ע' חולין דף קד ע"פ מדי"ה הא ע"פ:

מעיל

פירוש הרא"ש

הנודר מן הירק. והוא אומר לא מנאמי אלא דלועין. ואם מין ירק הוא למה לא לקמו: אמר להם בן הרבר. ומשם אני מביא ראייה שמה אומר לא מנאמי אלא קטינית אלא הוא אומר לא מנאמי ירק אבל על הדלועין הוא תריך ליתנן אלא מין ירק הוא: ואומר בפול המצרי לה. דלולוי עלמה מין ירק הוא: גמ' והא מן ירק גדר. וחסה ירק בשלון בני אדם הוא ירק הקרה חי: באומר ירקי קרה עלי: ודילמא ירק הנאכל בקדרה. ע"י כינשת קרה מתנן השהה שהיתה כובשת ירק בקרה ובלשון בני אדם יומר נקלה ירק מירק המתבשל בקדרה: ומשני שאמר ציפוס ירק המתבשל בקדרה: מודה ר"ע לענין מילכות שאינו לוקה. דלחומר אסר ליה כיון שהשלים ממך עליו מ"מ כיון שאינו לוקמו בלא המלה לא בניד לן שהלא מינו: תנן התם. תמעיל: השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל. אע"ג דבטולא דמתחייב ע"י שליח: מאן תנא. דסבר דבטולא בל דהו ששייה השליח נחטבל השליחות: ונתן להם כבד ב"ו הישיח מעל. והאומר לשלוחו קנה לי בשר ולא מנא אלא כבד נתנך אם יקנה:

רש"י

הנודר מן הירק וכו' ורבי עקיבא אומר. דקסבר דלועין בכלל ירק: אלא דלועין. מכלל דלאו מיניה הוא: לא מנאמי אלא קטינית. בתמיה. כלומר להכי לא קאמר ליה אלא דלועין מכלל דללועין מיניה הוא ולא מין מין ירק: ומותר ביבש. שהוא מין דגן: גמ' אמאי אומר ר"ע הא מן ירק גדר. ודלועין לא איקרי ירק: ירקי קרה עלי. ודלועין בכלל ירקי קרה הן שהרי מתבשלין בקרה: ודילמא. האי דקאמר ירקי קרה עלי ירק הנאכל בקרה עלי קאמר כגון שומים וצללים שהן נאכלים בקרה שנותנין אותן בקרה כדי ליתן טעם בתבשיל: באומר ירק המתבשל בקרה. דללועין נמי הן מתבשלין בקרה ונותנין אותן בשביל תבשיל אבל שומין אין נותנין אותן אלא בשביל טעם ולהכי ר"ע אומר: **דלריך שוחא לאימלוכי עליה**. כגון דלועין כי אמר לשלוחו קח לי ירק אינו מביא לו דלועין אלא אומר לו לא מנאמי אלא דלועין ומימליך עליה וקאמר ליה דרוצה אתה שאביא לך דלועין וכהאי גוונא לאו מיניה ירקי כי גדר צירק מותר בדלועין: ורבי עקיבא סבר כו'. מדקאמר ליה לא מנאמי אלא דלועין ולא אמר לא מנאמי אלא קטינית אלא דלועין מין ירק הוא: מודה רבי עקיבא. אע"ג דאוסר בדלועין אם אכל דלועין אינו לוקה דקסבר ליכא מלקות דלא יתל דברו הואיל ולריך לאימלוכי ביה עלה: **מסניסין**. דמעילה דשליח מעל דלא כר"ע דקתני

סיפא לא עשה שליחותו שליח מעל: **ונתן להם כבד שליח מעל**. דלא עשה שליחותו דאין כבד בכלל בשר: וא"ר ע"י. הא אמר כבד בכלל בשר הוי דמילתא דמימליך עליה שליח מיניה הוא וה"ו אע"ג דלא אימליך השתא אורחיה הוא לאימלוכי כדי אמר לו מן בשר לאורחין ולא היה לו בשר אלא כבד דרכו לומר אין לי אלא כבד וכמאן דמימליך דמי: **למעול בעל הבית**. דהא עשה שליחותו: תריך

קדרה לרבווי אמא ירק הנאכל חי ובקדרה כגון שומים וחסה אבל דלועין אכל דאמר המתבשל משמע הנך דבעו בשול טובא ואין דרכן לאכלן חיים כדלועין. ומנאמ עכשיו לפי דרך זה דגודר מן הירק אסור צירק הנאכל כמות שהוא חי בצבד ומותר בכל מה שמתבשל אע"פ שלפעמים נאכל חי אמר ירקי קדרה עלי אסור אף בצותן שנאכלין חיים ומבושלין אבל לא בצותן שאין נאכלין אלא מבושלין אמר ירק המתבשל בקדרה אסור אף בצותן שאין נאכלין בלא בשול: אמר אביי ר"ע לענין מלקוח שאינו לוקה. דכיון דלועין לא משתמע בהדיא אלא מרבוויא דלישניה אע"ג דממליך שליח עליה לא מתסרי בודאי אלא מספיקא הילכך לא לקי: **תנן הסם**. מתני' היא בתוספת מעילה (ד' ב.): השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל. אע"ג דבטולא דמתחייב ע"י שליח: מאן תנא. דסבר דבטולא בל דהו ששייה השליח נחטבל השליחות: ונתן להם כבד ב"ו הישיח מעל. והאומר לשלוחו קנה לי בשר ולא מנא אלא כבד נתנך אם יקנה:

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

ג' מין נדר.

א א ב ג מ"ג מי"ט מה"ג מדרס הל' י (ע"י כ"ימן טושי"ע יו"ד סי' ר"ח סעי' ד ה):

ב ד מ"י ט"ז טושי"ע ט"ז סעי' ד:
ג ה ו מ"י פ"ו מה"ג מעילה הל"א סגמ עשין י"ז:

מעיל

מעיל

מוסף רש"י

הנודר מן הירק מותר בדלועין ורבי עקיבא אומר. דקסבר מין אחד הן (מעילה כ.). לא מצאתי אלא דלועין. ואינו לוקמן מיר כשמתאף, אלא לא קרי ליה אישוי ירק, והא האי ירק סתם קאמר ליה. ואי בכלל ירק הוא לא היה תריך ליתנן (וחו"ו) אלא מין דלועין כיון דמימליך מינא אחרינא הוא להכי מותר דלועין (מעילה כ.). כן הרבר. ומשם אני מביא ראייה שהוא מין ירק, שאינו לא מנא אלא קטינית לא היה משבי לא מנאמי אלא קטינית, אלא לא מנאמי ירק. ודלועין היה אומר לא מנאמי ירק אחר אלא דלועין. ולמה היה אומר כן אלא שיש לך ללמוד שהלועים נקראים ירק ואין הקטינית בכלל ירק (וחו"ו דק). כלומר משם אני למד דאע"ג דמימליך חדא מילתא היא, כלום הוא חודר ואומר ירק לא מנאמי אלא קטינית, אלא כיון דאמר לא מנאמי אלא דלועין ואינו אומר לא מנאמי אלא קטינית, אלא דלועין בכלל ירק הן דמימליך עלייהו שליחא. סניסא ליה לר"ע דחדא מילתא מינאו (מעילה כ.). השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל. בעל הבית שבידו משנת הקדש ומתחייב במשעמו ומתן בשוגג לשליח ואמר לו קח לי משה מלקוח או שליח. אתה עשה שליחותו בעל הבית מעל (חגיגה י"ז) ומביא קרבן מעילה (קדושין ט"ב).

לא עשה שליחותו. אלא שיהי ממה שאמר לו בעל הבית (מעילה כ.) שחיי אכלו משנת הקדש ועשה כסבור שכן של חולין ומסרו לשליח ליקח בהן חלק וקנה בהן שליח, שליח מעל. ולא השולחו, שנכבד זה אינו שלוחו (קדושין ט"ב). על הקדש (מעילה כ.).

כבד אלא אומר לא מנאמי בשר כלל: מיניה הוא. ועשה שליחותו ולמעול בעה"ז וקשה דרבי עקיבא מודה דאין לוקה דמספקא ליה אי מידי דמימליך עליה מיניה הוא ונדאה דלא קשה כלל דדוקא בדלועין דלאו ירק הוא אלא פירי מספקא ליה אבל במידי אחרינא פשיטא ליה דמימליך עליה ומיניה הוא וי"מ דהיינו הא דמשני מי לא מודה ר"ע דלריך לאימלוכי ביה ומן הדין הוא דאינו מינו ולהחמיר אר"ע (דמטו הוא) אבל לא למעול דהאמר לעיל שאינו לוקה וי"ג דא"כ שליח אמאי מעל כיון דמספקא ליה אם מינו (הוי און אינו מינו א"כ עשה שליחותו וכי"ג דודאי הפירוש כך הוא מי לא מודה ר"ע דלריך לימלוכי ביה דבסתם אין השליח לוקח אם אין שואל למשלח אם יחפון הילכך במעילה כיון דשליח לא מנליך לא הוי עשה שליחותו ולכן מעל השליח כי נמי הוי מינו לגמרי וקושיא דלמעול בעה"ז נתקן בעיה כמו שפירשמי והר"ם היה אומר דלמעול בעל הבית לאו דוקא אלא כלומר לא ימעול שליח וכדפירשתי דשמא עשה שליחותו ומשני לא מודה דלריך לאימלוכי כדפירשתי:

הנודר מן הירק מותר בדלועין ורבי עקיבא

ואית דמפרשי דסתם ירק נאכל כמות שהוא חי ולועין אינן כן: והוא אומר לא מנאמי אלא דלועין. אלא לא מיקרו ירק דאי מיקרו ירק יקחם: אמר להם כן הדבר. מזה אני מביא ראייה לאסור דלועין: **אסור בשול המלוי לה**. דכל שהוא לח ירק הוי: גמ' והא מן ירק נדר.

הנודר מן הירק מותר בדלועין ורבי עקיבא

«אוסר אמרו לו לרבי עקיבא והלא אומר אדם לשלוחו קח לי ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דלועין אמר להם כן הדבר או שמא אומר הוא (ב) לא מצאתי אלא קטינית אלא שהדלועין בכלל ירק וקטינית אינו בכלל ירק יאוסר בפול המצרי לח ומותר ביבש: גמ' הנודר מן הירק כו': והא מן ירק גדר אמר עולא באומר ירקי קדירה עלי ודילמא ירק הנאכל בקדרה קאמר יאומר ירק המתבשל בקדרה עלי במאי קא מיפלגי רבנן סברי כל מילתא דצריך שליחא לאמלוכי עלה לאו מיניה הוא ורבי עקיבא סבר יכל מילתא דמימליך שליחא עלה מיניה הוא אמר אב"י מודה רבי עקיבא לענין מלקוח שאינו לוקה תנן התם השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל לא עשה שליחותו שליח מעל מאן תנא אמר רב חסדא מתניתין דלא כרבי עקיבא דתנן כיצד יאמר לו תן בשר לאורחים ונתן להם כבד תן כבד ונתן להם בשר השליח מעל ואי רבי עקיבא הא א"ר עקיבא כל מילתא דמימליך עליה שליח מיניה הוא למעול בעל הבית ולא למעול שליח אמר אב"י אפילו תימא רבי עקיבא מ"ז

אסור צפרי האדמה אמר ירק קדרה עלי אסור הצפירות האדמה הבאים להכשיר המאכל כשומים וצללים ומותר בדלועין אמר ירק המתבשל בקדרה עלי אסור בכל פירות האדמה דמימליך שליחא עלייהו כי אמר ליה משלח ירק. ואית דמפרשי והא מן ירק גדר דסתם ירק נאכל כמות שהוא חי ואמר עולא באומר ירקי קדרה עלי דכיון דאמר הכי אפילו ירק המתבשל בכלל ודילמא ירק הנאכל בקדרה קאמר דכיון דסתם ירק נאכל כמות שהוא חי ואמר ירקי

קדרה לרבווי אמר ירק הנאכל חי ובקדרה כגון שומים וחסה אבל דלועין אכל דאמר המתבשל משמע הנך דבעו בשול טובא ואין דרכן לאכלן חיים כדלועין. ומנאמ עכשיו לפי דרך זה דגודר מן הירק אסור צירק הנאכל כמות שהוא חי בצבד ומותר בכל מה שמתבשל אע"פ שלפעמים נאכל חי אמר ירקי קדרה עלי אסור אף בצותן שנאכלין חיים ומבושלין אבל לא בצותן שאין נאכלין אלא מבושלין אמר ירק המתבשל בקדרה אסור אף בצותן שאין נאכלין בלא בשול: אמר אביי ר"ע לענין מלקוח שאינו לוקה. דכיון דלועין לא משתמע בהדיא אלא מרבוויא דלישניה אע"ג דממליך שליח עליה לא מתסרי בודאי אלא מספיקא הילכך לא לקי: **תנן הסם**. מתני' היא בתוספת מעילה (ד' ב.): השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל. אע"ג דבטולא דמתחייב ע"י שליח: מאן תנא. דסבר דבטולא בל דהו ששייה השליח נחטבל השליחות: ונתן להם כבד ב"ו הישיח מעל. והאומר לשלוחו קנה לי בשר ולא מנא אלא כבד נתנך אם יקנה:

תוספות

הנודר מן הירק אסור בדלועין. והוא אומר לא מנאמי אלא דלועין. ואין לוקחם מיר אלא לא קרי להו אישוי ירק: אמר להם כך הרבר. כלומר משם אני מביא ראייה שמה אומר דלועין שהם פירי: באומר ירקי קדרה עלי. כשדרכם לבשול והני דרכם לבשול: ודילמא ירק הנאבל בקדירה קאמר. כגון שומין וצללים שהוא נאכל בקדירה כגון ליתן טעם בתבשיל: באומר ירק המתבשל בקדירה. מפני שהוא קשה וקסבר ר"ע דלועין בכלל ירק המתבשלים בקדירה: וצריך לאימלוכי. דאין לוקח אותן סתם (כיון) [עין] דמימליך עליה: מודה הוא לענין מלקוח. כל יחל שאינו לוקה דמספקא ליה אי דלועין בכלל ירק ומספיקא [אין] אמר למילוקיה: תנן התם. פרק בתרא דמעילה (דף כ.): בעה"ב מעל. דגמרינן מטא חטא מתרומה מה הסם ע"י שליח אף הכא ע"י שליח אע"ג דבעלמא אין שליח לדבר עבירה: ונתן להם כבד. דכבד לאו מין בשר ובי אמר לשלוחו קח לי בשר ולא מנא אלא כבד כלל לא מימליך עליה ובעשולמו נבקש בשר אינו חודר ואומר לא מנאמי אלא

^[1] מין